



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

52. An sit licita constitutio Societatis IESV, quod deferantur peccata fratrum Praelato ut Patri, quæritur, quid possit facere Praelatus cum subdito sic delato? Ex p. 7. tr. 3. res. 46.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

men non tollit quod possit dari specialis Religio, in qua ob eius munia & ministeria spiritualia, & occupationes cum proximis frequentes, & magna utilitatis spiritualis illorum ad eius conservationem necessarium requiratur haec famae renunciatio, ut statim apparebit.

14. Ad quartum respondendum est conscientiam, & bona spiritualia superioris ordinis, ut salus praefendam esse famae, & bonis temporalibus inferioris ordinis, quando utrumque servari non potest: scilicet autem quando utrumque servari potest, ut si peccatum fieri posse per admonitionem fratrum, sicut ex dictis patet.

Sup. hoc in tom. 5, tr. 7 Ref. 60 ex doctrina § vii. & si placet lege Ref. & § eius primae notae in tom. 5, tr. 9. Vide doctrinam Ref. 3. Signanter §. Sed. ad lin. 9. Verf. Superior.

15. Ex dictis inferes, quando Episcopi, Visitatores, & Praelati Religiosorum, & alij Superiores regulares, aut seculares Ecclesiastici praecipunt si becommunicatione ipso facto, ut scientes crimina intra certum terminum sibi revelent; semper intelligendum esse servato ordine correctionis fraternae, si crimina sint occulta, & putetur contra officio profutura, & non est periculum in moralem si id praecipiant specialiter vni, vel generaliter omnibus, alias non est eis obediendum. Et haec omnia docet Fagundez ubi supra.

16. Sed non bene tam ipse, quam Lorea affirmativam sententiam vocant improbabilem, & ideo Calpensis in *Curs. Theol. tom. 2. tr. 27. disp. 6. sect. 3. num. 25* sic asserit: Ex his sequitur, quam immerito Lorea hanc sententiam vocet improbabilem. Est enim probabilissima, tot sanctorum Patrum, & Doctorum Scholasticorum autoritate fulta, in d' oppositam censo non tam probabilem, & quae facile posset esse occasio ruinae, & subversionis Religionum. Dices hoc esse velle adducere aliud Evangelium pro Religiosis, ac pro Laicis. Respondetur primo, D. Thomam, D. Bonaventuram, & caeteros omnes Doctores relatores, probè nosse Evangelium, & nihilominus tradidisse hanc doctrinam. Eandem tradidit Innocentius 39. cap. Qualiter & quando 2. de accusationibus, ubi ait: *Praelatos curatores, et charitativa monito precedat inscriptionem: inscriptio autem denunciationem: denuntiatio autem accusationem.* & subdit: *Hunc tamen ordinem circa regulares personas non credimus usquequaque servandum, quando enim causa requirit, facilius & liberiori possumus a suis administrationibus amoveri.* Ecce Pontifex constituit discrimen non solum inter Laicos, sed etiam inter clericos saeculares, & religiosas personas in servando ordine correctionis. Respondetur secundò, cum Turrianò, alium esse finem boni publici in Republica seculari, & alium in religionis: nam in Republica seculari hic finis intenditur, ut publice paci, & tranquillitati civium consulatur; quam tranquillitatem delicta publica perturbant; nec omnia publica, & ita multa impune permittuntur; atque adeo non postulat bonum illius Republicae, ut secreta peccata ad saecularem Rectorem deferantur. At institutum in Religiosa Congregationis est, non tantum efficere bonum aliquem civem, sed vitam perfectam; propter quod bonum Religionis fieri potest, ut cum aliquo detrimento famae Religiosae, possit fieri praedicta delatio: praecipuum enim naturale non in famam proximam, & ex charitate corripiendi, ita obligat, ut si aliquando maius aliquod bonum postulet, ut de fama illius non curemus, statim possimus illius crimen occultum Superiori manifestare; hac enim ratione facilius quilibet Religiosus ablinebit à peccato exteriori coram alio Religioso; & sic toti Religioni maximum emolumentum eveniet, dum minor est licentia peccandi, & Religio melius consequitur suum finem, ut peccata etiam occulta, quae perfectionem vitae religiosae impediunt, quantum fieri potest, impediuntur.

7. Ratio à priori huius rei est, non quia hoc praecipuum non obliget omnes, etiam Religiosos, sed quia affirmativum est, & in eo statum d' occurrunt omnes circumstantiae, cum quibus obligatum est illum ordinem. Deinde quia ordo correctionis in totum servari debet, in quantum in praecipuum charitatis obligat ex charitate: itaque regula in illo ordine servanda est charitas ipsa, & quod magis ex parte facti spirituali fructus. At in casu de quo loquimur, praedicta charitatis hoc postulat, ut immediate deferatur Praelato tanquam Patri peccati mortali in fructu, quia speratur brevior, & melior correctio, & maior utilitas spiritualis illius. Quomodo tamen fructus in casu in Religione coniget Profectum antiquum quam medicinam adhibebit? quomodo pericula respiciet avertet & occasiones igitur non teli in quod dicitur quod ipse nec fecit, nec valet; tunc enim manifestum est obligatio delationis, sed etiam quando speratur melius, & perfectius compendium fore à Praelato, civitate potest deferre. Ita Calpensis ubi supra. Et ego utramque sententiam probabilem esse existimarem licet secundum adhaerentem in par. 3. tr. 2. ref. 27. & tunc etiam adhaerentem cum multis Doctoribus, licet talis: Et primam sententiam propositam non admittimus in casu quo Superior, & Praelatus sit vir inprudens, & violentus, & cum subditio non bene est dicitur in Superior est vir imprudens, & non servabit secretum, vel diffamabit subditum, prolixus talis delatio non facienda.

18. Igitur admitto affirmativam sententiam tanquam probabilem concurrentibus duabus conditionibus. Prima, ut delatio fiat ei non tanquam in patrem, sed tanquam patri. Secunda, ut Praelatus sit prudens, discretus, & spiritu alis, zelo, & dilectione sanctorum omnium ornatus, & taciturnus, & nisi per sit ipsa maioris utilitatis fructus; quia nimirum speratur brevior, melior, & securior in futurum emendatio per Praelatum, quam per priuatum.

RESOL. LII.

An sit licita Constitutio Societatis Iesu, quod deferatur peccata Fratrum Praelato ut Patri ab ipsa Provincia correctione? Ex p. 7. tr. 3. Ref. 45.

§. 1. Pro negativa sententia in par. 3. tr. 2. Ref. 37. adduxi Philareum, & Locam, quorum haec sententiam testatur Rodriguez in *com. ad. 99. res. 10. Ref. 36. n. 13*. Academiam Salmanticensium, quam probabiliorum sequentem fuisse, tamque tenuissimè Lopez de Texeda in *Theolog. Moral. lib. 1. tract. 2. contron. 4. per 111*.

2. Sed ego ibi, & merito affirmativam sententiam docui cum 13. Doctoribus, quibus iure addo doctissimum Huitadum de Mendoza *vel. 2. disp. 165. sect. 5. & seq. ubi latè, & solide more suo hanc tenet opinionem, quam etiam tenet Freitas in Editione noviss. de Confess. sollicit. q. 18. n. 58*. Catera in *praxi & Officij, par. 2. tit. 9. §. 4. n. 18*. Fagundez in *Decal. tom. 2. lib. 8. c. 7. num. 13*. & sequi. Malderez in *2. D. Thom. q. 33. art. 8. de castissimus Dominus meus Transvera q. 9. de Correc. frat. sect. 3. c. 11*. Callus Palanus *tom. 1. tr. 6. disp. 3. pun. 9. num. 2*. & Trullench in *Decal. tom. 1. lib. 1. c. 5. dub. 1. n. 5*. & ratio est, quia non solum ex opinione probabiliori hoc licitum est in aliis Religionibus, ut supra probavimus de peccato Praelato, ut patri peccata occulta subditorum ab ipse praevia correctione, sed quia Religiosi Societatis Iesu incedunt iuri suo. Unde sic probatur haec opinio à Callio

Castro Palao. Quilibet potest ob honestos fines detrimentum in fama, & honore pati (vt ex communi sententia suppono) etiam si Dominus non sit fame propria, & honoris. Ergo potest renuntiare ius, quod habet, vt sibi fama integra conseruetur in correctione ob honestos fines, quales sunt maior spiritualis correcti profectus, maiorque securitas a reciduo, submissio, & humilitas propria, integritas communitatis. Negari enim non potest Religiosos maiori circumspectione processuros, si sciant peccata propria occulta a quolibet sciente extra confessionem, vel gratia petendi auxilium, esse superioribus manifestanda omnia correctione, securiores esse a reciduo, & communitatem magis indemnem seruari. Ergo ob huiusmodi honestos fines possunt fame detrimentum pati. Cõfirmo, si proximus ob fines supradictos manifestaret proprium peccatum Prælato, nonne laudandus esset; Ergo etiam si ex consensu ipsius eius peccatum superiori manifestes ob supradictos fines, opus laudabile facies. Tandem si proximus iam famam apud Prælatum amisisset, rectè posses cū illo agere de eius peccato, si in tali tractatione operaris ex bono fine. Ergo idem videtur dicendum, quando ipse proximus non vult seruare suam famam apud Prælatum, sed iusta de causa tibi facit potestatem eius.

2. Ad argumenta verò Petr. de Lorca solidè responderet Coninch *disp. 28. de Char. dub. 12. per tot. & Hurtad. & Castr. Palas ubi supra*. Nec te terreat iudicium Salmanticensis Academia adductum, nam ad illud responderet Hurtadus *loco cit. sect. 1. §. 102.*

3. Sed post hæc scripta inueni Duuallium *in 2. 2. d. Thom. tr. de Correct. q. 9. art. 5.* hanc pertractare difficultatem & post multa hæc asserere. Quando proximus, qui peccauit ita est comparatus, vt priuata mea monitione, probabiliter debeat a peccato resipiscere, eiusque peccatum nullum communitati Congregationis damnum infert, ordo correctionis fraternæ seruandus est, vt scilicet prius priuatim moneatur, quam ad Superiorem publicè deferatur. Ratio est, quia in Religionibus, in quibus vigent tales constitutiones, præcipuè attenditur salus communitatis; quæ quidem per peccata Religiosorum euidenti periculo exponitur, tum ratione exempli; quod enim ab aliquo impune fit, ab aliis facillè attentatur; tum ratione infamiae, quatenus nempe peccata illa, si non statim puniantur, secularibus breui innotescunt; quod in præiudicium maximum ipsius Religionis cedit. Quando ergo hæc incommoda, & pericula cessant, aut probabile est, me, priuata mea monitione, his omnibus obfuturum, non debeat priuatam monitionem omittere: equidem, vt diximus, si in aliquo casu ordo Euangelicæ correctionis obliget, maxime in isto casu debet obligare, in quo mea priuata monitio est admodum profutura, & peccatum proximi nulli in communitate, aut extra est obfuturum.

4. Sed quia Regulariter loquendo, vix potest haberi moralis certitudo, quod peccata Religiosorum non debeant communitati, aut alicui tertio nocentum aliquod inferre, sicut, & quod mea priuata monitione emendabitur: ideo non est improbanda illa Religionum quarundam constitutio, qua peccata occulta, omnia priuata monitione deferri debeant ad Superiorem: quod non tantum de leuioribus, sed etiam de grauioribus, & mortiferis peccatis intelligitur. Primum ex Basilio *in regulis suis disputatis, interrogat. 26.* vbi propter maiorem humilitatem, & perfectiorem sui abnegationem, iubet Religioso, arcanas suas cogitationes suo superiori detegere, nulla habita ratione, quod Religiosus seipsum orationibus, & mortificationibus sponte assumptis iuuare posset: ergo a pari legitima est illa constitutio, qua Religiosus peccata occulta sui fratris superiori tenetur dete-

gere, etiam si eum prius secretò non mouerit. Ita Duuallius; malè igitur contra talem constitutionem Societatis recentiores aliqui obmurmurati sunt, quos deterere debebat Bulla Greg. XIII. quam addocit Coninch, & Hurtadus omnino videndi, & Eminentiſſimus Dominus meus Cardinalis de Lugo testatus est mihi, Andream Pacheco Inquisitorem Generalem damnasse per edictum Martii die 19. Nouem. 1625. hanc propositionem in quibusdam Theſibus appositam. Nullo modo licet peccata denunciare Prælato vt patri, omiſſa propria admonitione secreta.

RESOL. LIII

An stando in opinione, quod licitum sit absque præuia correctione deferre delicta Fratrum Prælato vt Patri, queritur, quid possit facere Prælatus cum subdito sic delato? Ex p. 7. tr. 3. Ref. 46.

§. 1. **A**D hoc dubium respondet Ludouic. Caspenſis *in Cursu Theol. tom. 2. tract. 17. disp. 6. sect. 3. n. 35.* vbi sic ait. Ex his inferitur, ex denunciatione paterna, non posse Prælatum procedere iudicialiter, & delinquentem punire, vt tenent communiter Doctores; esset enim contra ius peccatum secretò manifestatū ad correctionem per penitentiam euulgare. In delicto verò graui, præcipuè si probari potest; bene potest Prælatus procedere ad penitentiam aliquam secretam, quæ magis sit correctiua, & præseruatiua delicti, quam punitiua, vt docet Sotus *de regen. secret. memb. 2. qu. 4.* Similiter poterit Prælatus subditum à loco, vel ministerio aliquo remouere, quando munus ex solo nutu superioris pendet, & potest fieri sine infamia illius, attentis prudenter omnibus circumstantiis. Similiter poterit superior cum suis Consultoribus agere ea de re, quando id iudicatur necessarium ad remedium adhibendum, & coram illis aliquando monere, & secretò corrigere ipsum delatum; quia in hac manifestatione vtilitatem spiritualem delinquentis respicit, vt tradit Turrianus *disp. 89. dub. 4.* Imo & designare subdito delinquenti locum fidelem, qui eius actiones exploret, & referat superiori, vt tradit Bañes *2. 2. q. 23. art. 3. dub. 1.* Hoc enim spectat ad officium Prælati, qui tenetur vitam subditorum inquirere, quia curæ eius commissi sunt, & pro eis rationem est redditurus. Deinde si ei moraliter constet de delicto subditi, saltem per delationem vnus testis omni exceptione maioris, poterit grauius subditum reprehendere, etiam coram duobus, vel tribus, testibus, & penitentiam aliquam iniungere, & etiam sub excommunicatione ipso facto incurrenda præcipere, ne talem locum suspectum adeat, vel ne cum tali persona loquatur; hæc enim omnia, vt tradit Castr. Palas *tr. 6. de char. disp. 3. punct. 12.* non excedunt paternam correctionem, & semiplena probatio delicti sufficiens est ad illa præstāda, vt etiam notauit Suarez *de Relig. lib. 10. c. 10. & 12.* Deinde addit, si delictum sit in damnum communitatis, vel tertij, & via denunciationis paternæ nequit ei remedium sufficiens adhiberi, posse Prælatum præcipere delatori, vt relicta denunciatione paterna ad iudicalem transeat; posse etiam creare Fidelem, qui denunciatoris officium sumat, & facta per illum denunciatione, examinare delatorem tanquam testem qui veritatem teneatur fateri, & facta hac testificatione procedere ad examinandum delinquentem, quod est valde notandum pro modo procedendi Prælatorum in delictis quæ veigunt in damnum & perniciem communitatis, vt amplius constabit ex dicendis sect. seq. Hucusque Caspenſis.

2. Addunt